

השערוריה של התקופה: האם אפשר היה לחזות את כל זה מראש?

מי אזהרה?

העולם הזה

כך אמר העולם הזה

לא רק בקאהיר ובבגדאד... זה אינו חשבון לשנה שנתיים.

כתם זה לא יימחק בנקל. הוא יוסיף להכעיר את פנינו וזמן רב אחרי שנשכח מה היתה התמורה.

ומה היתה התמורה, באמת? מה קיבלנו בעד היד המורמת של נציגינו, בעד האהבה שאינה מת כטאת באמירת שלום ברחוב?

קיבלנו, ונקבל, מוצרים צבאיים צרפתיים, שאנו משלמים תמורתם בכסף טוב. קיבלנו ונקבל נאומים, ברכות, ביקורים רשמיים שיעזרו (או לא יעזרו) לשמעון פרס ושות'.

זה חשוב מאוד. אולם האם זה די חשוב? יכול אדם לבוא ולהגיד: אל נעשה חשבונות לזמן ארוך. עלינו לנהל חשבון עוברי-ושב. כיום כדאי לנו לקחת מן הצרפתים את אשר הם נותנים לנו, וכדאי לנו לשלם תמורה פוליטית.

והשאלה היא שוב: האם יש יחס בין הסחורה והתמורה?

האם אין אנו מקבלים תוצרת שערך חולף במהירות, בעוד שאנו משלמים תמורה שתוסיף לעלות לנו כדם ובוזיעה שנים רבות מהיום?

מאמרו של אורי אבנרי, "למען השם", "העולם הזה" 14.9.59 (1146).

שאלה: האם אין פירוש הדבר (התקשרות אל לוחמי-השיחרור האלג'יריים) אובדן המקור החשוב ביותר לצידו צבאנו בנשק החדש?

תשובה: מקור זה ייסתם ממילא, ברגע שצרפת תיאלץ לסיים את מלחמת אלג'יריה, תוך פשרה או נסיגה. מאותו רגע תאבד צרפת את העניין בברית הנוחיות הזמנית שלה עם ישראל, ותשתדל לרכוש בחזרה, עד כמה שאפשר, את עמדותיה בעולם הי ערבי, כפי הנראה, על-חשבון ישראל. לעומת זאת, מאמינים אנו כי יחסי-הידידות, ש- ייווצרו עם העם האלג'ירי, יתרמו תרומה חשובה להפגת המתחיות במרחב, ישיפיעו על יחסיו עם שכנינו ויסיפקו לישראל את התחליף היחיד לנשק חדיש — השלום.

מודעה מטעם "הוועד הישראלי למען אלג'יריה חופשית", "העולם הזה" 18.1.61 (1217).

צרפת עזרה לנו מתוך אינטרס אנוכי שלה — כמו כל מדינה העוזרת למדינה אחרת.

בהיותה שקועה במלחמת אלג'יריה, סיפקה לנו נשק, כדי שנסיח את דעת שאר הערבים משדה הקרב האלג'ירי, עתה, משנסיימה מלחמת אלג'יריה בתבוסה גמורה של צרפת, שוב אין אינטרס זה קיים.

אומנם, יש בצרפת באמת אהדה רבה לישראל, אך זו בחדאי אינה מספקת כדי לעמוד מול שיקר לים ממשיים. למשל: האינטרס הצרפתי החיוני לקיים שיתוף-פעולה כלכלי עם אלג'יריה החדשה... הרצון הצרפתי לרכוש בחזרה את המעמד המסורתי שהיה לה בארצות-ערב.

בקיבוץ: קיים חשש חמור שהסוס הצרפתי נגמר. תשובתו של אורי אבנרי לנאומו של פרס, "העולם הזה" 6.7.63 (1347).

לבריטים ולצרפתים אין מה להפסיד... אם יסול- קו מעיראק ומאלג'יריה, לא יבוא הקץ על בריטניה וצרפת. הם ימשיכו להתקיים. יש להם ממה להיסוג. לישראל אין ממה להיסוג. היא תצטרך, במקומם או במאחר, לפתור את בעיית יחסיה עם עמי-ערב, בצורה שתאפשר חיים משותפים... לכן היה זה מישגה היסטורי להצטרף לשירה של בריטניה וצרפת.

מאמרו של אורי אבנרי, "הלוח וחזור", שבוע אחרי מיבצע סיני, "העולם הזה" 14.11.56 (996).

הבה ונהיה מעשיים. צרפת לוחמת באלג'יריה, וכל עוד היא לוחמת שם, כל השונא את הערבים יכול לבטוח בחסדיה. אולם מלחמת אלג'יריה לא תימשך לנצח. באחד הימים תסתיים... מה יקרה למחרת היום?

אל נשלה את עצמנו. צרפת היא גם כיום מעצמה מוסלמית גדולה. עזר יש לה אינטרסים אדירים בעולם המוסלמי... יהיה זה טירוף-ידעת מצידה אם לא תעשה את הכל, למחרת הפשרה באלג'יריה, כדי לפייס את המוסלמים.

מאמרו של אורי אבנרי, "צרפת-אל", "העולם הזה" 14.8.57 (1035).

עוגן ההצלה של המדיניות הישראלית הרשמית הוא הקשר עם צרפת. זהו המגן הגדול נגד הלא- מיות הערבית הגואה. כל כמה ימים בא לישראל מדינאי צרפתי שיצא מכלל שימוש, ומצטלם עם דויד בן-גוריון. חוגים ממשלתיים בפאריס מבטיחים שלא חל שום שינוי ביחסים.

ידידות זו בנוייה על בסיס אחד: המלחמה באל-ג'יריה. מה יקרה אם תתחלל מלחמה זו? מה יהיה אז גורלה של הברית הקדושה?

מאמרו של אורי אבנרי, "חקרב הסודי", "העולם הזה" 28.1.59 (1113).

זהו אלף-יבית פוליטי. הוא לא תלוי בסנטימנטים. הוא מבוסס על הערכה אובייקטיבית של הי אינטרס הצרפתי.

אל ישכחו זאת נציגינו באו"ם: דהי גול הועלה לשילטון כדי להציל את צרי פת, לא כדי להציל את ישראל. תהיה תוצאת המלחמה באלג'יריה כאשר תהיה — פשרה או תבוסה סופית של צרפת — למחרת היום הצטרף צרפת לתמוך בלאומיות הערבית, לקרב שוב את עמי אפריקה ולפנות נגד ישראל.

מה יהיה מצבנו אז, נציגים יקרים באו"ם? צרפת היא מדינה גדולה מאיתנו. יש לה הרבה אפשרויות שאין לנו. היא יכולה לתת לערבים הרבה: בה: אשראי, ציוד, תמיכה פוליטית. אם תכלכל את ענייניה בכישרון, תוכל לתקן את מעמדה בעולם הערבי תוך כמה שנים. אבל אהבנו נאשר מלובלנים... כך יזכרו אותנו.

כה אמר שמעון פרס

מבחינה ישראלית, עדיפה צרפת אטומית וחזקה על מדינות אטומיות אחרות שאינן ידידותיות לישראל. הצהרה בחזרו מצרפת, 25 באוקטובר, 1959.

...חשיבותה של הכרתו הברורה של דה-גול בשליחותה וייעודה של ישראל בארצות אמריקה. אחרי ביקורו של בן-גוריון ופרס בצרפת, 23 ביוני 1960.

הכרזתו הגלויה של דה-גול על ישראל ככת-ברית לצרפת — לא היתה הכרזה בעלמא, ולא במיקרה הוכרזה, אלא היא — בעלת משמעות ממדרגה ראשונה.

פעמיים עזרה צרפת לישראל לשמור על קיומה ועל חרותה, לא בגלל האינטרסים שלה במקומות אלה, אלא בגלל ערכים המשותפים, ובגלל זהות מלאה בין שאיפות שתי המדינות.

הצהרה אחרי ביקור בצרפת, 14 ביולי 1961.

דה-גול הוא אדם גדול. הוא עשוי לסייע לעמים חלשים דווקא בגלל כוחו ובגלל נטיות-ליבו, יותר מאשר בגלל אינטרס-עצמי בלתי-אמצעי. הוא מחשיב מנהיגים בעלי-חזון ועמים בעלי-ערכים, אף אם אינו משוכנע ששיתוף-פעולה עימם הוא חיוני לצרפת, או עשוי להעניק לו יתרונות מסוג זה או אחר.

דה-גול חולל מיסגה מהפכני בהשקפת-עולמה של מדיניות-החוץ הצרפתית. הוא אביה של תוכנית דה-קילוניזציה. דה-גול הכריז על מדיניות זו עוד ב-1944, בנאומו המפורסם בבראזאוויל. העיניים סקוחות, ומתוך תבונה מדינית, החל לשחרר את מושבותיה של צרפת. סיסמתו היתה "כאשר צרפת משחררת קולוניה — היא משתחררת בעצמה מן הקולוניאליזם". הקולוניאליזם, לדעתו, שוב אינו נכס אלא עול מיותר.

בטוח ארוך, מעניק תהליך זה לצרפת, ובהקשר זה גם לנו, יתרונות חשובים. כאשר צרפת פינתה את סוריה, היא פינתה מתוך עצמה אינטרסים סוריים, ואולי גם אינטרסים מזרח-תיכוניים, שהיה להם אופי אנטי-ישראלי. מהשתחררה צרפת מסוריה, השתחררה גם מהתחייבויות ודיעות שלא תמיד עלו בקנה-אחד עם צורכי ישראל. מאי 1962, פורסם מחדש בספר "השלב הבא" של פרס, 1965.

(דה-גול) מאמין שעם אחד צריך לעזור לרעהו, לא רק בגלל אינטרס כי אם לפעמים גם מתוך אמונה. עזרתו שלו לישראל הולמת בהחלט את נטיות-ליבו היותר נדיבות.

כנ"ל, מאי 1962

נשארה בפנינו הברירה האירופית, ובתוכה העמי דה הצרפתית — עמדה שהחלה לנוע על פסים צרים של יחסים ביטחוניים, ולבשה את התנופה של פיננציה בינלאומית, כאשר עם בן 50 מיליון תושבים רוחש חיבה עמוקה לעם בן שני מיליון תושבים, חיבה שהחלה מעזרה, חיבה המניבה עזרה.